

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Marian Buliński (sprawozdawca)

SSN Dorota Rysińska

w sprawie **E.Z.**

skazanego z art. 280 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 lutego 2018 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania,

zakończonych prawomocnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 20 maja 2005 r.,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 30 grudnia 2004 r.,

na podstawie art. 544 § 1 k.p.k. i art. 547 § 1 k.p.k., art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 2368) w zw. z § 17 ust. 4 pkt 1 i w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.)

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania;**
- 2. zwolnić skazanego od kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym;**

3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. - Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 442 zł i 80 gr (czterysta czterdzieści dwa złote i 80 groszy), w tym 23 % podatku VAT, za czynności w sprawie o wznowienie postępowania wobec E.Z..

UZASADNIENIE

E. Z. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 grudnia 2004 r., na łączną karę 12 lat pozbawienia wolności za przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wzw. z art. 64 § 2 k.k., z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. oraz z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

Od tego wyroku obrońca oskarżonego wywiódł apelację, po rozpoznaniu której Sąd Apelacyjny [...] wyrokiem z dnia 20 maja 2005 r., utrzymał w mocy względem E.Z. zaskarżony wyrok. Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył obrońca skazanego w drodze kasacji, którą, postanowieniem z dnia 4 maja 2006 r., w sprawie o sygn. akt V KK 401/05, Sąd Najwyższy oddalił.

W dniu 25 września 2006 r. obrońca skazanego wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o wznowienie postępowania, powołując się na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. na nowy, nieznany przedtem sądowi dowód. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 22 listopada 2006 r., sygn. akt V KO 62/06 wniosek ten oddalił. W dniu 12 marca 2012 r. obrońca skazanego wystąpił do Sądu Najwyższego z kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania, ponownie podnosząc, że już po wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie ujawniły się takie nowe fakty i dowody, które podważają prawdziwość przyjętych przez sąd pierwszej instancji - i zaakceptowanych przez Sąd odwoławczy - ustaleń faktycznych i wskazują na to, że skazany E. Z. nie popełnił przypisanych mu czynów. Postanowieniem z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie o sygn. akt V KO 28/12 Sąd Najwyższy oddalił ten wniosek. Kolejny wniosek o wznowienie postępowania Wnioskodawca ponownie oparł na przesłance z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Wniosek ten został oddalony postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie o sygn. akt V KO 14/14.

W dniu 8 listopada 2017 r. do Sądu Najwyższego wpłynął kolejny wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym

orzeczeniem w sprawie E.Z.. Podstawę wniosku stanowią przepisy art. 542 § 1 k.p.k., art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. oraz art. 547 § 2 k.p.k. Autor wniosku wniósł o:

„1. wznowienie postępowania sądowego prowadzonego przeciwko E. Z., zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 2006 r., sygn. akt V KK 401/05, oddalającym kasację wniesioną na rzecz skazanego od prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 20 maja 2005 r., utrzymującego w mocy w stosunku do E.Z. wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 grudnia 2004 r.;

2. uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 grudnia 2004 r., którym E. Z. został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. oraz z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za te czyny skazany na łączną karę 12 lat pozbawienia wolności oraz wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 20 maja 2005 r., utrzymującego w mocy w stosunku do E.Z. ww. wyrok Sądu Okręgowego.

3. Przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w [...].

4. Zasądzenie kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu na rzecz skazanego, ponieważ koszty te nie zostały dotychczas pokryte w całości ani w części”.

W uzasadnieniu swojego wniosku obrońca wskazał, że ujawniły się źródła dowodowe, stanowiące nowe dowody, o których mowa w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Jako nowe dowody wymieniono świadków: [...]. Według Autora wniosku B. H. miała zeznać na okoliczność pobytu skazanego w dniu 9 stycznia 2003 r. w S., a więc w innym miejscu niż przypisane mu tego dnia przestępstwo (jedno z trzech). Z kolei, pozostali świadkowie, według twierdzeń obrońcy, mają mieć wiedzę co do prawdziwych sprawców przestępstw przypisanych skazanemu oraz Z. K., przy czym dla G. L. i R. W. rzeczywiści sprawcy przestępstw są osobami najbliższymi (k. 54 akt SN). We wniosku o wznowienie zawarto także wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań tych świadków.

W swoim pisemnym stanowisku Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku. Podniósł on, że to na wnioskodawcy ciąży obowiązek przedstawienia nowych dowodów i to takich, które podważają ustalenia faktyczne w prawomocnym wyroku, dając przy tym podstawę do rozważania istnienia podstawy

do wznowienia postępowania. Wskazał, że takich dowodów nie przedstawiono. Nadto podkreślił, że przesłuchanie B. H. na okoliczność pobytu E. Z. w dniu 9 stycznia 2003 r. w S. jest bezcelowe, skoro sam skazany nie był w stanie podać co robił tego dnia, a okoliczność ta (pobyt w S.) rozważana była już w postępowaniu w sprawie V KO 28/12. W konkluzji prokurator stwierdził, że podanie samych nazwiska określonych osób z sugestią, że osoby te mogą posiadać rozległą wiedzę jest niewystarczające do wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny i podlegał oddaleniu. Przypomnieć należy, że wznowienie postępowania oparte na podstawie z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. winno nastąpić wówczas, gdy treść nowego dowodu lub faktu, konfrontowana z pozostałym materiałem, który był podstawą dowodową kwestionowanego rozstrzygnięcia, podważać będzie prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych i wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo błędności wyroku (por. postanowienia SN: z dnia 16 października 2014 r., II KO 84/13, OSNKW 2015, nr 3, poz. 21; z dnia 19 lutego 2015 r., III KO 104/14, OSNKW 2015, nr 8, poz. 66). O ile zatem w postępowaniu wznowieniowym nie można dokonywać kontroli prawidłowości dokonanej oceny materiału dowodowego w sprawie prawomocnie zakończonej (ponownie oceniać tych samych dowodów), o tyle w sytuacji pojawienia się nowego dowodu lub faktu konieczne jest badanie tych nowych faktów (także wynikających z nowych dowodów) na tle całokształtu dowodów przeprowadzonych w postępowaniu prawomocnie zakończonym, tak aby ustalić, czy te nowe okoliczności wskazują na to, że prawomocne orzeczenie jest błędne, przy czym stopień pewności co do tej sądowej pomyłki określa się jako „graniczący z pewnością” lub „duże lub wysokie prawdopodobieństwo” (por. postanowienia SN: z dnia 9 grudnia 2016 r., IV KO 90/16, LEX nr 2188232; z dnia 27 kwietnia 2017 r., IV KO 5/17, LEX nr 2281272; z dnia 11 maja 2017 r., II KO 3/17, LEX nr 2284183).

Podstawę wznowienia na tej podstawie może stanowić tylko taki dowód lub środek dowodowy, czy też fakt, który nosi cechę nowości w stosunku do stanu sprawy w momencie prawomocnie zakończonego postępowania (por. postanowienia SN: z dnia 12 lutego 2009 r., III KO 73/08, LEX nr 486540; z dnia 29 lipca 2010 r., III KO 66/09, LEX nr 844468). Nie wystarczy samo powoływanie się

przez autora wniosku na nowy fakt, czy dowód, ale powinien on przedstawić co najmniej tzw. dowód swobodny (np. pisemne oświadczenie określonej osoby) świadczący o błędności skazania (por. postanowienia SN: z dnia 19 kwietnia 2007 r., II KO 60/06, LEX nr 475364; z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07, LEX nr 393907). Tymczasem w sprawie tej warunek taki nie został spełniony. Do wniosku nie załączono jakiegokolwiek oświadczenia wskazanych osób co do tego, że rzeczywiście mają one wiedzę co do okoliczności wskazanych we wniosku, a nadto, że wiedza ta dotyczy okoliczności istotnych. Podkreślić przy tym trzeba, że już w sprawie V KO 14/14 Sąd Najwyższy podał, iż wnioskodawca wskazywał jako nowe dowody m.in. zeznania Ł. L. czy R. L., a wskazywane osoby miały mieć wiedzę co do rzeczywistych sprawców przestępstw mu przypisanych, przy czym żadnego oświadczenia od tych osób nie dołączył, co dowodziło li tylko hipotetycznego złożenia o posiadanej przez nich wiedzy (str. 3 postanowienia). Teraz we wniosku pojawiła się osoba o tym samym nazwisku (G. L.), a więc zapewne z kręgu rodziny tamtych osób.

Rację ma też prokurator Prokuratury Krajowej, że w kontekście samych wyjaśnień skazanego co do tego co robił w dniu 9 stycznia 2003 r., przesłuchanie B. H. – na okoliczność zdarzenia po przeszło 14 latach - nie może skutecznie zakwestionować dokonanych ustaleń faktycznych. Okoliczność ta jednak nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia złożonego wniosku. Rzecz bowiem w tym, że nie może zostać uwzględniony wniosek o przesłuchanie wskazanych osób jako świadków. Wprawdzie Autor wniosku nie wskazał, że czynność ta winna nastąpić w trybie art. 97 k.p.k., ale jest bezsporne, że sąd wznowieniowy może dokonać sprawdzenia okoliczności istotnych tylko w tym trybie (art. 546 k.p.k.). Tymczasem, tryb **ten nie może służyć poszukiwaniu nowych dowodów przez organ procesowy** (por. postanowienia SN: z dnia 20 października 2015 r., III KO 77/15, LEX nr 1816565; z dnia 9 sierpnia 2017 r., II KO 4/17, LEX nr 2349410); **służy on tylko i wyłącznie procesowej weryfikacji faktów przytoczonych we wniosku o wznowienie, jeśli zarówno treść, jak i istota tych faktów wskazują na wysokie prawdopodobieństwo wadliwości zapadłego w sprawie skazanego orzeczenia** (por. postanowienia SN: z dnia 19 marca 2008 r., IV KO 126/07, LEX nr 549311; z dnia 29 września 2010 r., IV KO 55/10, LEX nr 843825). Postępowanie prowadzone

na podstawie art. 546 nie może być zatem wykorzystywane do badania, czy wskazani we wniosku świadkowie mają wiadomości w sprawie, i ewentualnie jakie (por. postanowienia SN: z dnia 13 kwietnia 2005 r., V KO 80/04, LEX nr 222981; z dnia 1 czerwca 2010 r., IV KO 23/10, LEX nr 843795). Przyjmuje się także, że nawet jeżeli do złożonego wniosku o wznowienie postępowania dołączono oświadczenie pochodzące od określonej osoby (jako tzw. ślad dowodu – uw. SN), to nie zawsze jest konieczne przeprowadzenie czynności przesłuchanie tej osoby przy wykorzystaniu przepisu art. 546 k.p.k. Możliwe jest bowiem np. poprzestanie na analizie pisemnych oświadczeń osób, o których przesłuchanie w charakterze świadków wystąpił wnioskodawca, jeśli jest to wystarczające dla stwierdzenia braku podstaw do wznowienia postępowania (por. postanowienia SN: z dnia 23 lutego 2012 r., III KO 97/11, OSNKW 2012, nr 9, poz. 91; z dnia 20 października 2016 r., V KO 60/16, LEX nr 2151453). Skoro zatem we wniosku o wznowienie nie przedstawiono żadnych nowych faktów lub dowodów, to wniosek należało oddalić, a o kosztach postępowania wznowieniowego orzec w oparciu o wskazane przepisy prawa. Wobec sytuacji majątkowej i osobistej skazanego celowe było zwolnienie go od kosztów sądowych postępowania wznowieniowego w oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k.

Z tych wszystkich powodów należało orzec jak w postanowieniu.

kc